

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre ..... 10 kor.
Fél ..... 5 „

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utányomás jog fentartva.

TELEFON: József 40—66.

TARTALOM.

	Lap
Takarmányozás a tápanyagelmélet szerint. — Fehér Zoltán.	237
Tacsokszennázciók	238
Kérdések és feleletek	238
Kérdések: Tökmag és repcefogás. V. U. — Juhtej feldolgozása trapista sajtú. K. I.	
Feleletek: Lónak lapozkábanaság ellen miféle gyógymódszer a legelőnyösebb. Dr. Kukuljevic József.	
— Folyton költő tyúk. B. G. F.	
Aprók	239
Hírek	239

Takarmányozás a tápanyagelmélet szerint.

Írta: Fehér Zoltán.

A múlt század második felében a vegytan annyira előre haladt s a vegyelemzések könnyebben keresztülvihetők, gyorsabban végrehajthatók s tökéletesebbek, pontosabbak s olcsóbbak is lettek, úgy hogy nagyobb számu tüzetes elemzések alapján az összes takarmányfélét alkatrészeikre szétbontották s tudván azt, hogy az állatok szükségletét a fehérje, zsír és szénhidrát képezi legfőképpen, eltekintve a kisebb mennyiségben megkívánt ásványi anyagoktól, táblázatokat állítottak össze, melyekben az egyes takarmányokban találtatott három főalkatrészt tüntették ki. Nálunk leginkább az E. Wolf-féle, a dr. Th. Dietrich és dr. J. König, valamint J. Kühn-féle táblázatok voltak elterjedve. Az igaz, hogy mindezek a németországi takarmányok összetételét tüntették fel, mely esetleg a mi erőteljesebb talajunkban termelt növényeinknél szegényebb adatokat tárt elénk, azonban rendszerint az egyes eleségekről több vegyelemzési adatot is jegyeztek fel, p. o. borsó virágzás elején, borsó teljes virágjában; széna gyenge minőségű, széna jó minőségű, széna nagyon jó minőségű stb. Mi magyarok aztán a mi pompás takarmányainkat rendszerint egyenértékűnek vettük a legjobb németországiakkal s e szerint számítottuk ki az adagokat.

Ugyanis az állattani kísérleti állományok számos kísérletet végeztek, melyek alapján megállapították az egyes állatnemek takarmány-szükségletét, illetve a fenti 3 fő tápanyagszükségletét, ezen anyagok arányát egymáshoz oly mértékben, hogy az az illető állatra a lehető legkedvezőbbnek bizonyult a töle követelt teljesítmények figyelembevételénél. Így p. o. a pihenő, a keveset dolgozó és az erősen dolgozó igás ökr részére külön megállapított »tápanyag-szabványok«-nak nevezett előírások voltak.

Ezen szabványok szerint már a gazdaságban levő takarmánynemüekből s esetleg könnyen vagy olcsón beszerezhető mesterséges élelmiszerekből vagy abrakokból össze lehetett állítani az étlapot barmaink számára, csak hogy volt egy bökkenője a dolognak. Tudniillik a szabványok az emészthető tápanyagmennyiségeket írták elő, míg a táblázatok a takarmányok összes

alkotórészeit tüntették ki százalékokban, mindenütt kitüntetve a minimum-, maximum- és átlagot, valamint azt is, hogy a kísérletek szerint hány % emészthető. Pl. legjobb minőségű réti széna átlag 12% nyers fehérjét tartalmaz átlag, igen ám, de csak 66% emészthető ebből, ennél fogva takarmányadagaink kiszámításánál

$$12 \times 66 = 7.92\% \text{ emészthető fehérjét kell}$$

csak a szabványba behelyezni. Miután pedig ez az eljárás megnehezíti az adagok kiszámítását, utóbb már maguk a táblázat-alkotó tisztelt tanár urak végezték el a szorzást és külön táblázatokban csakis az emészthető tápanyagokat tüntették fel az egyes takarmányoknál. Meg kell itt még azt is jegyezni, hogy a rostanyagok egy része szinte emészthető lévén s a szénhidráttal egyforma hatásúnak állapítottván meg az élettani kísérletek által, egyszerűen hozzácsapatott a szénhidrátokhoz, így egyszerűsítettet némileg a dolog, mert négy tápanyag helyett csak három jött számításba, ha megfelelő táblázatok állottak rendelkezésre.

A dolognak azonban még volt egy bökkenője, ugyanis akadt gazda, a ki a táblázatokból kisütötte, hogy nagyobb mennyiségű silányabb anyagokból is össze lehet oly takarmánykeveréket állítani, melyben a takarmányanyagok kellő mennyiségben foglaltatnak, így vélt olcsón etetni. Csakhogy mint már előző cikkemben is említettem, az állati gyomornak teriméje is határolt valami s ennél fogva takarmánybefogadóképessége is korlátolt, tehát egy bizonyos meghatározott mennyiségű eleségnél többet nem képes felvenni. Ezt a felvehető tömeget is kísérletek alapján mutatták ki az élettani állományok s hogy e téren is megfelelő legyen a kiszámított eleség-adag, minden szabványnál ott volt a kívánt szárazanyagmennyiség is; de feltüntették a takarmánytáblázatok is az egyes eleség szárazanyagát is és így voltaképpen mégis négy tényezővel kellett dolgozni az adagok kiszámításánál. Kissé bonyodalmas volt elejével ez a számítási módszer, de az ember néhány kísérlet után könnyen eligazodott rajta s megkönnyítette némileg az összeállítást, ha a táparányt előre tudtuk, mert hisz a takarmánytáblázatokban is rendszerint az egyes anyagok táparánya fel volt tüntetve s már ebből következtetve körülbelül fejből kiszámíthattuk hozzávetőleg előre, mily eleségekkel állítjuk össze az étrendet.

A táparány az egyes emészthető anyagok egymáshoz aránya volt, mely az élettani kísérletek szerint következőleg jutott kifejezésre. Az emészthető szénhidráthoz az emészthető zsirnak 2.5-szörösét hozzáadták (azt állítván, hogy a zsirnak két és félszer olyan táphatása van, mint a szénvizegynek) ezt az összeget az emészthető fehérjével osztva, megkaptuk a táparányt pl. ha egy széna 41% em. szénhidrátot, 1% zsirt és

$$5.4\% \text{ fehérjét tartalmaz, akkor } \frac{41 + (1 \times 2.5)}{5.4} =$$

$$\frac{41 + 2.5}{5.4} = \frac{43.5}{5.4} = 1 : 8.0, \text{ tehát ezen széna}$$

táparánya egy a nyolczhoz. Miután pedig tudva-

levőleg a fehérje mennyiségével egyenlő arányban emelkedik a takarmány minősége, ennél fogva minél kisebb a táparányszáma, vagy mint mondani szokták, minél szűkebb a táparány, annál táplálóbb az eleség; így 1 : 6-hoz táparánnyal bíró muharszéna többet ér, mint a fentebb tárgyalt silány minőségű réti széna, de a legkitűnőbb minőségű luczerna, melynek táparánya 1 : 3-hoz is lehet, még egyszer annyit ér, mint a muhar, tehát feleannyi luczernával ugyanannyi táphatást lehet elérni, mint a muharral, csak hogy a hiányzó szárazanyagot kell valami nagyon tág táparányú anyaggal — szalmával, polyvával, törekl stb. megszerezni, hogy a szabványnak megfeleljünk. Nem lehet céltom it a takarmányösszetételek táblázatait bemutatni, sem az összes gazdasági állatnemeknek szabványait feltüntetni, mert hisz azokat minden régebbi Kodolányi-féle zsebnaptárban s az összes takarmányozási művekben megleli a tisztelt olvasó, csak egy példát akarok bemutatni, melyből ki fog tűnni, mennyiben volt a szénaelmélet pazarló a tápanyagelmélettel szembeállítva.

Göbolyöknek az első időszakban tápanyagelmélettel, 1000 kg. élősulyra a napi adag:

Szárazanyag kg.	Fehérje kg.	Zsir kg.	Szénhidrát kg.
27	2.4	0.5	14.8
13.5	1.2	0.25	7.4
8.630	0.540	0.100	2.750
2.518	0.252	0.144	1.818
3.600	0.300	0.030	2.490
14.748	1.092	0.274	7.058

összesen,

tehát ez nagyon megközelíti a kívánt szabványt s bizvást alkalmazandó, kivált ha mint fentebb jeleztem, magyar szénáról van szó, melyben rendszerint a közepes német réti szénánál valamivel több a fehérje s kevesebb a szénhidrát és szárazanyag. Ha ezt az adagolást összehasonlítjuk mult cikkemben a második hónapi adagokkal, akkor azt tapasztaljuk, hogy a szénaelmélet szerint kissé keveset etettek a hizlalás első harmadában, mert mintegy 3 kg. szénával s 15 kg. répával kellett volna többet adagolniok.

A második időszakban 500 kg. élősulyra a tápanyagszabvány szerint számítandó volna: 13 kg. szárazanyag, 1.5 kg. fehérje, 0.35 kg. zsir és 7.4 kg. szénhidrát s a táparány lenne 1 : 5.5.

Ha már most a fenti adagokból meghagyjuk a répát és kukoriczadarát és apasztjuk a réti szénát 3 kg.-mal, de adunk 2 kg. repcefogácsát, akkor lesz a következő összetétel:

	Szár. anyag kg.	Fehérje kg.	Zsir kg.	Szénhidrát kg.
7 kg. szénában	6.041	0.378	0.070	1.725
30 „ répában	3.600	0.300	0.030	2.490
3 „ kukoricza	2.518	0.252	0.144	1.818
2 „ repcefog.	1.774	0.506	0.154	0.476
Összesen	13.933	1.436	0.398	6.509

Hogy ha az imént jelzettek a magyar takarmányokra vonatkozólag tekintetbe vesszük, már annyira megközelítettük ezen adagösszetétellel

HUNGÁRIA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

== Részvénytőke 6,000.000 korona. ==

Központi irodák: Budapest, IV., Károly-körut 2.

Elnök: gr. Károlyi Imre. Alelnökök: br. Fejérváry Imre és Székely Ferenoz udv. tan. A választmány elnöke: Gr. Tisza Kálmán

Kartellen kívül, olcsó díjakkal, előnyös feltételekkel köt: ==

Tűz-, élet-, baleset-, betörés-, szavatossági-, üveg-, jég- és állatbiztosításokat

(lovak és szarvasmarhák biztosítása elhullás, kényszervágás és járványos betegségek ellen.)

a szabványt, hogy az ellen nem igen lehet kifogást emelni, legfeljebb a hiányzó kevés szénhidrát, mely részben a zsirtöbbséggel pótolva is van, egészen pótoltatik némi kis polyvával, mit a répával keverünk. A szénaelmélet szerint az 5-ik hónapban majdnem teljesen egyezik, tehát itt még nincs takarmány-pazarlás.

Az utolsó időszakban:

	Szár-anyag kg.	Fehérje kg.	Zsír kg.	Szénhidrát kg.
a szabvány előírása (1 : 6).				
	12.5	1.3	0.25	7.25
6 kg. kukoricza- darában ...	5.036	0.504	0.283	3.636
5 kg. szénában ...	4.315	0.270	0.050	1.375
15 „ répában ...	1.800	0.150	0.015	1.245
1 „ olajpogá- csában ...	0.887	0.213	0.070	0.238
Összesen	12.038	1.177	0.423	6.494

a fehérjehiányt a széna jósága, a szárazanyagát a répába kevert polyva pótolja s ha 1—2 kg. árpadarát adnánk kukoriczadara helyett, akkor teljesen megfelelő volna adagolásunk a szabványnak. A szénaelmélet hívei ezen időben kissé több répát és szénát etettek, mint kellett volna azért maradt ott több izék s volt erősebb hasmenése a hizóknak, a mi azok gyarapodását károsan befolyásolta. Ezekből látható, hogy a ki 8—9 kg darát etet hízóival, az pazarlást követ el s azt megemészteni sem bírja a marha.

De hát azt sem szabad feledni, hogy minden hirtelen átmenet többé-kevésbé károsan hat a hizókra s azért a hizalás, valamint az egyes időszakok kezdetén legalább egy héttig (de még jobb kettőig) lassankénti átmeneti takarmányozást kell végrehajtani, hogy minden hátrány eloszoljon. P. o. ha a göbolyözésre szánt barmok azelőtt semmi szénát sem kaptak, az első héten csak 1 kg.-ot, a 2-ikon 2 kg.-ot adjunk nekik s

czélra egyik vagy másik eleségből viszonyítva a rendes réti szénaéhoz, mint a szénaelméletnél, hanem határozottan, pontosan kiszámíthatjuk azt és nem etetünk feleslegesen semmiből.

Kötelességemnek vélem azt is megjegyezni, hogy bizonyos gazdasági viszonyok között talán olyan étrend, mint tenebb a hizalásnál feljegyeztem, talán nagyon is drága, mert hisz a tengeri dara egy bizonyos részét, különösen a hizalás kezdeti szakában, olcsóbb korpával is lehetne pótolni, de hiszen ez csak példa, mely talán a közlekedési vonalaktól távol eső s sok kukoriczát termelő gazdánál beválik, viszont a vasut vagy nagy város közelében gazdálkodónál más takarmányokat és abrakokat kell számításba venni, mindig olyanokat, melyek legjobban megfelelnek a helyi viszonyoknak s aránylag legolcsóbbak. Végül talán feltűnik az is, hogy aránylag, kivált az utolsó időszakban, sok az abrak, holott ugyanazon megkivánt táparányt az esetleg szalastakarmányokkal, melyek olcsóbbak is, el lehetne érni s így mégis csak, legalább látszólag, pazarlást követünk el. Ez azonban nem róható fel hibául, mert a hizók husának minősége csak úgy lesz elsőrendű finomsága, ha megfelelő mennyiségű abrakot etetünk. Tudvalevőleg a vevők, legyenek azok marhakereskedők, ügynökök vagy mézárások, már tapogatás által meg tudják, mily minőségű a göboly husa s csakis igazán elsőrendű áruért fizetik a legmagasabb árakat, azért törekszik minden hizalógazda a hizalást a lehető legjobb hus termelésére fejleszteni.

Más állatfajoknál vagy más célból takarmányozottaknál is meg vannak a táparányelméleti szabványok és így minden háziállatunkat ezek szerint takarmányozhatjuk jobban s olcsóbban, tehát gazdaságosabban, mint a szénaelmélet

gyászára — úgy a múlt év vége felé és az idei év gyanánt a tacsokvilágnak is megvoltak a maga szenzácziói. Az egyik, a fekete-vörös színű „Tenor von Spree-Athen» szépségben és használatban, mindent legyőz, de mesés átörökítő képességű lévén utána is követlenül, mint a nagy müncheni kiállítás mutatta, s ő fiai következnek a díjazásokban, míg leányai mind elsőrendűek és csakugy kapkodják el legmagasabb díjakat. A másik szenzácziót képezte a szürke barna, tarka-babos »Ch. Pommery« nevű tacsó (melynek alomtestvére természetesen már a jó pezsgő kedvéért is a »Greno« nevet kapta). Szerkesztőségünk vezetője, a kinek mindenkoron törekvése a hypersellekcióval tenyésztést fellendíteni, nem késett ezen kiváló két kan ivadékait hazánkba is átplántálni, a menyinyiben a legjobb és azokhoz illő véráramlatu két szukáját az egyikhez és a másikhoz is elküldötte, pedig az utazás korántsem rövid Münchenig és pláne Hollandiába Rotterdamig. Sajnos vannak pechek is. A »Tenor« párosítás meddőséggel végződött. A másiktól 7 darab köztük 5 babos-tarka elletett. De a meddőség előfordul, mi azonban nem gátolja azt, hogy legközelebbi tüzelés alkalmával ne menjen ki a meddön maradt szuka ismét Münchenbe és a szerencsésen lebabázott, lévén az alomphaenoma-nális újból Rotterdamig. Hogy ilyen módon kezd az ebtenyésztés újból fellendülni az természetes. Más példa a kiváló tenyész kiválasztásra, vagyis hogy csak a legjobb lesz elég jó a kiváló jó szukákra az, hogy Cseh Ödön főhadnagy és rendőrfelügyelő kiváló foxterrier szukáját »Champion Hungarian Baronesse«-t is hosszú utra, Schleswig-Holsteinba küldötte, a nemkevesebb híres »Fakeaway« hez, mely alom a quintessenciája a jósnak és gyönyörűségnek.

61-ik ábra. „Champion Pommery“ barnatarka babos tacsó kan.

62-ik ábra. „Champion Tenor von Spree-Athen“, fekete vörös tacsó kan.

csak a 3 dik héttől fogva 3 kg.-ot. Így a repcepogácsából is az 1-ső héten (a 2-dik időszak kezdetén) csak 0.7 kg.-ot, a 2-ik héten 1.4 kg.-ot és csak a 3-ikon adjuk meg a 2 kg.-ot, annyival is inkább, mert a szokatlanul zsiros abrak takarmányhoz a gyomornak szokni kell, különben hasmenést okoz, mi a gyarapodást megakasztja, sőt fagyást is okozhat. Így a répaadagok emelése vagy apasztása se legyen ugrásszerű, hanem fokozatos. Mindezeket figyelembe véve, a széna- és táparányelmélet szerinti hizalás között alig látunk különbséget, csak is az a hátránya az előbbinek, hogy egy hónapi előhizalással is fogyasztottunk takarmányt és az egyhavi késedelem kamatveszteséget jelent, mit szinte nem szabad figyelmelen kívül hagyni.

Azonban nem csak a fentiek szólnak a táparányelmélet mellett, hanem az is, hogy dacára a kevesebb kiadásnak s időmegtakarításnak, a marhák jobban is hiznak ki, súlyosabbak lesznek s minőségileg is tökéletesebbekké válnak, minek folyománya, hogy jobb áron kelnek el. Ez onnét ered, mert mindig csak azt az élelmet és oly mennyiségben kapják, mely a hizalás ama bizonyos időszakában legjobban megfelel, tehát nem vész semmi kárba, nem hagyja el semmi emésztetlenül a bélesatornát, szóval nincs izék.

Ezen táparányszerinti takarmányozásnak előnye az is, hogy utmutatása szerint a legsilányabb portékákat, legkisebb táperővel bíró elesegeket is fel lehet etetni, ha bizonyos szűk táparány takarmányokat vagy abrakokat vett segítségül a kivánt táparány létrehozatala céljából. Így a silány polyva, törek, kukoriczacsász stb. feltakarmányozható luczerna, vöröshere, esetleg korpá, dara, olajpogácsa, melasse stb. adagolása mellett. Még az is előny, hogy nem csak körülbelül tudjuk mennyi kell bizonyos

alapján; mégis mikor már több évtizeden át használták a táparányszabványokat, rájöttek, kísérletek által, hogy voltaképpen még ezekkel is némi pazarlást követünk el, különösen fehérjékben és hogy kevesebb fehérjével, tehát tágabban arányú etetéssel is hasonló jó eredményeket lehet elérni, de meg a kissé hosszadalmas s 4-téle adattal végrehajtott számításokat is lehet egyszerűsíteni, tehát gyorsabban elkészíteni az étlapot. Az élettani kísérletek mindig szaporodó tömege azt is kisütötte, hogy az egyes tápanyagok hatása nem egyforma minden állatnál s így p. o. a szénában levő fehérjéből a ló esetleg kevesebbet emészt meg, mint az ökör. A különböző táphatások folytán különböző mennyiség is kell az illető takarmányból stb. Ezen újabb adatokat egy új elmélet megállapítására használja fel Kellner, hogy miként, arról a legközelebb beszélgetünk.

Tacsokszenzácziók.

Minden évnek az állatfaj és fajtaknál a kiállítási idény megnyitásával megvannak a maguk szenzácziói. Így az amerikaiak egy majdnem lehetetlen nagy tehozamu tehénről regélnek, melyért tulajdonosa 10.000 dollárt visszautasított, Angliában valami mesés shorthorn bikákról beszélnek az idén s ugyanott a telivér mének díjazása alkalmával sült ki, hogy az idén kiállítottak, melyek főleg az ír-hunterek előállítására oly fontosak, valami mesebeliek. Így a kynológiának, a kutyaszatnak, jobban mondva az ebtenyésztésnek is megvannak a maga szenzácziói. Miként egy berlini bőkezű mecénás a saját tenyésztésű denevérűlű francia apró bulldogjaival lefőzte Franciaország tenyésztését, a menyinyiben az első díjakat és Championátusokat elvitte Párizsból hazájába, a párizsi kutyakereskedők nagy

A francia bulldogok is terjednek és főleg javulnak, mióta néhány mecénásuk akadt és ugyan-csak szerkesztőnk néhány szerencsés import és külföldön fedeztetett szukák révén a legjobb Championok vérét hazánkba hozta. Megszűnt az ebtenyésztésben már az elég jó szuka és elég jó fedező kan elve, mert ott tart néhány gondolkodó tenyésztő, hogy a legjobbra a legjobb való. Hogy persze valóságos Bruce Lowe elmélet és a kiváló egyedre üzött atavizmus folyik, előbb a származási levelek (pedigree-k), hol közelebbi, hol távolabbi rokontenyésztés összeillesztése céljából lesznek összehasonlítva és a Mendelizmus domináló, recessív és közbeneső jellegeinek tekintetbe vételével, felesleges elmondanunk. Így az eredmény sem maradhat el.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Tökmag és repcepogácsa.

Kínálnak kissajtkból kikerült hámozott tökmag, valamint repcepogácsát is. Hizlaldám van. Kérem tudatni, hogy melyik értékesebb takarmány göboly ökröknek, mert egy árban kapnám mindkét pogácsafélét. V. A.

Kérdés. Juhtej feldolgozása trapista sajttá.

Környékünkben lehetne jutányos áron juhtejet beszerezni, de nem tudom kellőképpen értékesíteni s így nem mertem vásárolni, mert itt Bácskában nincs turógyár s ha itt megcsinálnánk gomoljának, hogy felküldje az ember egy turógyárba az is bajos. Hanem többen azt ajánlták, készítenék trapista sajtot belőle s úgy magyarázták a készítést, illetve az eljárást, hogy lefelezni a tejből oly mennyiséget, hogy a beoltandó tej 4% legyen. De nem merek belemenni, azért

fordulok az igen tisztelt szakkörökhöz és egynekhez, lennének szivesek e lapban megírni, hogy lehet-e juhtejből épp oly jó és olyizú sajtot készíteni, mint ha az tehéntejből lenne s lehet-e azt ugy forgalomba hozni, mint a tehéntejből készült trapista sajtot s van-e neki oly elálló képessége, mintha tehén tejből készült volna? Szives felvilágosítást várva, előre is köszönet.

K. I.

Felelet. *Lónak lapoczkabénaság ellen miféle gyógymódszer a legelőnyösebb* című kérdésre.

A lapoczkabénulás tulajdonképen nem más, mint izomesuz, a melynek közvetlen oka még nem ismeretes, de mindenesetre a meghülés fontos szerepet játszik. Előidézhethető főleg nyirkos, hideg levegő behatása, huzat, hirtelen megázás, meghülés és tuleröltetés hajlamossá teszi a fiatal állatokat és ezek közül is inkább a himeket. Ha valamely lovon egy-kétszer már fellépett a betegség és az a ló jól táplált, elkényeztetett, ugy hajlamossággal bír és a betegség idültté válhatik. Általánosságban jóindulatu betegség, a mely hamarosan szokott gyógyulni. A Veratrin befecskendezésekkel sikeresen kezelhető, azonban nem szabad két gramm Veratrin adni, hanem 0.05–0.1 grammig adható, de ezt is csak naponkénti fokozással. Veratrin-injectio után vigyázni kell, mert a lovat kiveri a víz, az állat nagyon nyugtalanodik, esetleg kólkaszerű tüneteket mutat. Nagyon ajánlatos a szeszkes bedörzsölés alkalmazása és e fölé meleg borogatás. Ujabbán igen jó eredménnyel alkalmaztam magam is izomgyulladás és bénulás ellen az Alexipon-bedörzsölést, illetve bekenést, föléje pedig száraz flanelkötést. A fájdalom azonnal csökken és az állat csakhamar használja beteg végtagját. Elégséges az Alexiponnal naponta kétszer-háromszor bekenni a végtagot, illetve a fájdalmas részt. Adható azonkívül belsőleg naponta 2–3-szor salicylsavas-nátrium, avagy antipyrin minden egyes adag 40 gramm ezt legcélszerűbb félliter meleg borban beadni.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. *Folyton kotló tyuk* című kérdésére.

A kotló tyukot általában legkönnyebben akként lehet a kotlásról leszoktatni, hogy egy minden oldalán, még a fenekén is drótból készült ketrecbe tesszük s ezen ketreczet valamely fára akként erősítjük, hogy az szabadon lebegjen. A tyuk minden mozdulata mozgásba hozza a ketreczet s 1–3 nap alatt a kotlása elmúlik. Sokan még némi lázgyengítő szerekből, mint a nux vomica is, néhány cseppet adnak a kotlós tyukok vízéhez. A fenti ketrecz kifüggesztési módszert annyiszor kell használni, a hányszor és oly időben, a mikor a tyuk kotlása nem kívánatos s így lassan a leszoktatás bekövetkezik. Kérdéstevő lehetőleg azonban oly fajtákat válasszon tenyésztésre, mely nem kotlós és jó tojó és csak legjobb tojóktól származó kakasokat és tyukokat állítson be tenyészetébe. Hogy újból tojásra bírja, az kényesebb kérdés. Sziveskedjék proteindus és nem hizlaló eleséget, mely a tojásképződést és lerakást elősegíteni, adni. Ujabbán, mint Anglia és Amerikában akként forszírozzák a dolgot, adván a tyukoknak izgatószerket, melyeket azonban nem tanácsolhatunk.

B. G. F.

APRÓK.

A tejkonzerválásnak egy új módja
Az angol »Dairy-World« a tejkonzerválásának egy új módjáról tesz említést, a melyet állítólag igen szép sikerrel próbáltak ki Londonban. Az új eljárás a szénsav és az oxigén használatán alapszik. A tejet azon frissiben, a mint kifejlik, olyan palaczkokba szűrik le, mint a melyenek némely ásványvíznél vannak használatban és a melyek önzárók, azaz magukat zárják el. A mint a tej a palaczkba jut, egy különleges géppel néhány másodperczig az említett két gáz elegyét sajtolják bele több atmoszféri nyomással, a mikor is a palaczk egészen teltnek látszik, — de a mint a gépről a palaczkot leveszik, a tej fölött nyomás alatt levő gázzal teli üreg mutatkozik, a mely a dugaszt belülről a palaczk szájához szorítja s így azt teljesen hermetikusan elzárja. Ezen eljárásnak az a hatása, hogy a tej hosszú időn át friss marad. Némely próbánál

bebizonyult, hogy a tej 50–60 napig is édes maradt, sőt még a felnyitás után is tovább maradt meg édes állapotban, mint az a tej, a mely hasonló konzerváló eljárásnak nem lett alávetve. Egy kísérletnél a friss tej már három nap alatt megsavanyodott és megaludt, míg a mellette levő konzervált és ily módon prezervált nyitott palaczkban a tej kilencz napon át édes maradt. A tej a kezelés által látszólag változást nem szenved, se nem habzik, sem ízén nem lehet érezni semmi különöset. Hogy azonban az oxigén befolyására valami finomabb s csak vegyvizsgálattal kimutatható elváltozás nem történik-e, az még nem lett felderítve. A felaláló azt hiszi, hogy eljárása a tejben lévő ártalmas bacillusokat megöli; ám ezt még bebizonyítani eddig nem sikerült, mert a bakteriumokat eddigi tapasztalataink szerint sem az oxigén, sem a szénsav nem pusztítja el. Így például a tifoid-láznak bacillusa a szénsav-atmoszférában éppen olyan jól megél, mint a szabad levegőn; vannak azután bacillusok, a melyek a tiszta szénsavban elpusztulnak, de a fenti két gáz keverékében nagyon jól tenyésznek. Szóval a sokat ígérő konzerváló eljárás még tüzetes tanulmányozásra és kipróbálásra vár, mielőtt a gyakorlatban általános használatba vehető lenne.

Új találmányu keltetőgép. Hogy Magyarországon a mesterséges keltetés mindeztideig nem részesült olyan felkarolásban, mint a melyben részesülnie kellett volna, annak egyedüli oka az, hogy a légfűtési gépekkel megközelítőleg sem értek el olyan keltetési eredményeket, melyek a várakozásnak megfelelték volna. Okulva az amerikai, valamint az egyéb létező összes légfűtési gépek minden hátrányain, Mázor Pál és Szabó István, egy olyan melegvízfűtési tojáskeltető- és csibenevelő gépet szerkesztettek, mely akkumulációs rendszerénél fogva kizár minden költséges és kombinált szerkezetet, u. m.: melegvízszabályozókat, villanyos felszerelést stb. Az általuk konstruált gép a lehető legegyszerűbb, ugy annyira, hogy a kezdőnek is valóra váltja a géphez fűzött reményeit. A keltető- és nevelőgép teljesen tiszta szabad levegő mellett kötött meleggel működik, éppugy mint a kotló, azaz csak annyi meleget ad át a tojásoknak, a mennyi meleget a tyuk fejleszt testével, illetve a mennyi a tojások kikeléséhez okvetlenül szükséges. Nem a tojásokat környező levegőt melegíti fel, hanem a kotlóhoz hasonlóan, a betakart tojásokat saját testével melegíti át. A géppel a csibenevelés akár télen, akár nyáron a legkövetkezőben van megoldva, mert a kikelt csibéknek az első napokban a nevelő ugyanazt a meleget nyújtja, a melyet a kotló nyújt s a mellett a takarmányozás egy mellékelt kifutóban szintén igen jól eszközölhető. Daczára a keltetőgép hármastíz hivatásának, igen kevés teret, 140 db csibe keltetéséhez, nevelővel együtt alig foglal el egy négyzetmétert. A keltetőgép egy időben kelt és nevel is és ezen két eljárás egymásra semmi hátránnyal nincs, mind a két eljárás egyszerre végezhető és ez a gépnek nagy előnye a többi eddigi gépekkel szemben. A keltetőgép megrendelhető Mázor Pál gazd. egyl. segédtitkárnál, (Békéscsaba) a ki kívánatra bővebb felvilágosítással is szolgál.

A tyuk, mint tojás-ellenőr. Azt mondják, nincs semmi új a nap alatt. Nos, méltóztassék a következőket elolvasni és azonnal el fogja ismerni mindenki, hogy akad még olyasmi, a min az ember a fejét csóválhatja.

A baromfitenyésztők soha sincsenek tisztában arról, hogy mindegyik tyukjuk mennyit tojik, azaz, hogy melyik a szorgalmas tojó és melyik a lusta. Nem hiába példaszó az, hogy »hasonlitának, mint egyik tojás a másikhoz«, a tojásról igazán nem lehet megismerni, melyik tyuktól származott, annyival kevésbbé, mert a tojási műveletet a tyuk diszkrét félrevonultságában végzi, aztán ugy sétál a többi baromfi közt, mintha semmire történt volna. A tenyésztőknek azonban fontos tudni azt, hogy mely tyukjaik érnek el a tojásrakásban nagy eredményt, mert a keveset tojó tyuk tartása néha többbe kerül, mint a mennyi a tojása érteke. Hogy a személyes, bármily gondos megfigyelés mellett is a tenyésztő mennyire csalatkozik, az kitűnt az újabbán teljesen biztos alapon tehető megfigyelésekből, a mikor is megállapították, hogy egy tyuk, a melyről a tenyésztő azt hitte, hogy évenként átlag 250 tojást ad, a valóságban csak

86-ot adott, míg egy másik után, a melyet sokkal kevesebbre becsültek, 210 tojást szedtek össze.

Két kaliforniai baromfitenyésztő, elgondolkodva a dolgok illetően állásán, arra az ötletre jött, hátha a tyukok maguk jegyeznék föl, mennyi tojást szolgáltatnak? Konstruáltak is elmés gépezetű tojóhelyiséget, melyet siettek szabadalmaztatni, abban a hitben, hogy hasonló találmányra még senkisémm gondolt. Képzelték, mekkora volt a meglepetésük, a mikor megtudták, hogy hasonló találmányra már egy tuczat ember kért és kapott szabadalmat, mindegyik más és más módon oldva meg a problémát. Egy tekintetben az összes találmányok megegyeztek: abban, hogy kivitelük rendkívül bonyolult volt és e miatt nem is vált be egyik sem a gyakorlatban. Így aztán mégis a két kaliforniai ember vitte el a pálmát, miután az ő rendszerük olyan egyszerű, mint — a Kolumbusz tojása. Ime, milyen könnyen érthető az egész.

A tyuk egyik lábára szines plajbászt erősítenek, a mely, hogy el ne törjön, alumíniumba van foglalva. A plajbász helyzete olyan, mint a kakasnál a sarkanyu. Ha a tyuk tojási szándékkal van eltelve, fölsétál a tyukólba vezető deszkán. A tyukól rekeszekre van osztva, minden rekeszben egy szakajtó-formájú fészek, a melybe rugalmas dobogón át lehet bejutni. Mihelyt a tyuk lelépett a dobogóról és a fészekben leült, a rekesz ajtaja automatice becsukódik, ezenkívül a rekesz tetejéről egy kis deszka csuszik le. A tyuk, ott hagyván tojását a fészekben, kénytelen a megszüklült kijárásán át távozni, de ez csak ugy lehetséges, ha összecuszkodik és így csuszik az ajtóig, a mely ritka dróthálóból készült és csupán kifelé nyílik, még pedig igen könnyen. Az összecuszkodás és csuszás közben a tyuk lábán lévő plajbász végigszorítja a rekesz aljára ragasztott papírost, a melyen vonalat hagy. Minden tyuk másszínű plajbász-sarkantyut kap, így aztán pontosan meg lehet tudni, melyik tyuk mennyit tojik, azaz: minden tyuk önmagát ellenőrzi. A milyen furesának, sőt humorosnak látszik a találmány, olyan hasznos is, a minek bizonyossága, hogy a nagy amerikai baromfigazdaságokban már alkalmazzák.

A medve és a távirtdaoszlopok. Egy orosz ezredes írja, hogy nincs eredetibb, mint a medve, ha hallja a távirtdaoszlopok zúgását, azt hiszi méhek zümmögnek benne. Kidönti az oszlopot, végig szagolja, hallgatódzik, ráfekteti fülét a fára és, ugy látszik, fejét törli azon, hogy mi történt a méhekkal és a mézzel?

HIREK.

Gyászhir. Baranyai Buzás Lajos m. kir. gazdasági intéző, a »Mezőhegyes-vidéki tájfajta lótenyésztés« felügyelője, Mezőhegyesen életének 38-ik évében, október hó 1-én elhunyt.

Személyi hírek. A m. kir. földmivelésügyi miniszter ő felségének Bécsben 1913. évi szeptember hó 12-én kelt legmagasabb engedélye alapján Havas József miniszteri tanácsost sok éven át teljesített kitűnő szolgálatainak teljes elismerése mellett — saját kérelmére — nyugalomba helyezte. — Ugyancsak Endre Antal műszaki tanácsosnak saját kérelmére történt állandó nyugalombahelyezése alkalmával a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a műszaki főtanácsosi czímet díjmentesen adományozta.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület szeptember 24-én Pásztón és október 5-én Hevesen tenyészállat díjazást rendezett. A díjazás nagy érdeklődés mellett szép eredménnyel végződött; kiadatott kistenyésztőknek Pásztón 400 és Hevesen 400 korona díj, a nagyobb tenyésztők elismerő oklevelet nyertek.

Ménlókiállítás és vásár. A harmincznegyedik számú ménlókiállítást és vásárt csütörtökön, október 9-én nyitották meg a székesfővárosi Tattersallban. A kiállításra bejelentettek 34 angol telivér és 12 angol félvér mént. Hidegvérű ménekből 6 darabot. A méneket csütörtökön és pénteken délelőtt 9 órától vezették elő a földmivelésügyi miniszterium részéről a tenyészszélra alkalmasnak talált ménlovakat pénteken, október 10-én délelőtt vásárolták.

Szarvasmarhakiállítások. A Sáros-megyei Gazdasági Egyesület Felsőadoron, Uzfalván és Raskoványban tenyészállítást rendezett. A felsőadori kiállításra 107 tehenet és 78 üszőt vezettek elő a kisgazdák. A legnagyobb díjat Bacsa János felsőadori kisgazda kapta. Üszője után pedig Olejár József cseresi gazdát tüntették ki első díjjal. Az uszfalvai kiállítást az eső tönkretette. Az első díjakat Hunyadi István és Lukács András kisgazdák állatai vitték el. A raskoványi kiállítást Frankó András és Vavra András nyertesek díjazták. Az egyesület ez idén még Kíssáros, Abos, Tapolymusfalva és Malczó községekben rendez állatkiállítást. — Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kolozsvári szakosztálya a nagysármási járás Pusztakamarás községben rendezett állatkiállítást. — A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület Enyingen lókiállítást és szarvasmarhadíjazást rendezett. Díjakban 2000 koronát osztottak ki. A legszebb állatokat Lajoskomárom törekvő gazdája hajtotta fel. A bakonyvidéki gazdák részére Csetényben tartott az egyesület szarvasmarha-kiállítást. A kiállítás igen jól sikerült s egyidejűen megalkotották a kerületi tejelést ellenőrző egyesületet több mint ezer tehénnel.

A haditengerészet vágómarhaszükséglete. A haditengerészet Pólában 3000 darab vágóókorre hirdet pályázatot, melyekre vonatkozóan az ajánlatot legkésőbb október 14-ig a haditengerészet pólai vágóhidjának kell beküldeni. Ha valamelyik pályázónak ajánlatát elfogadják, a szállítást november első felében kell megkezdeni és hét hónap alatt kell betelezni. A vágómarhának 300 kilogrammot meghaladó élőszúlyal kell bírnia és egy-egy marha 4-10 éves lehet. A pályázat elnyerése esetén a szállító nyolc napon belül bizonyos meghatározott számú vágómarhát tartozik a vágóhidhoz szállítani, ott saját veszélyére tartani és takarmányozni. A szállított vágómarhát a vágóhid levágott állapotban veszi át, miert is az ajánlatok beadásánál a vágószúly képezi az ármegállapítás tárgyát. A gazdáknak részletes felvilágosítást az OMGE üzemi osztálya ad.

Tejelési ellenőrök vizsgálja. A kisbéri ménesbirtokhoz tartozó Vasdenye pusztán levő tejművelés iskolán a tejelési ellenőrök vizsgáját most tartották meg. A vizsgán a földművelésügyi minisztériumot Körfer István dr. miniszteri titkár, az OMGE-t pedig Rész Albert s. titkár képviselte. A levizsgázott növendékek mind jó készületségről tettek tanubizonyosságot s valamennyien azonnal alkalmazásra lááltak.

A tejtermelő gazdák tömörülése. A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület kebelében most alakították meg a tejtermelő gazdák szakosztályát Czobor Béla elnöklésével. A tisztikar megválasztása után tejelési ellenőrré Erdélyi Mihályt nevezték ki.

Új eljárás a sertésvész elleni védekezésnél. Október elsejétől új rend lépett életbe a sertésvész elleni óvintézkedések megtételénél. Megszűnt elsősorban az a helytelen, gazdákra nézve káros s a nagy közönségnek is alaptalanul karokat okozó rendszer, a mely szerint egy sertés megbetegedése esetén is, az egész községet zár alá vették és ezzel sokszor hónapokig tönkre tették egész vidékek piacait és vásárjait. Október elsejétől kezdve sokkal helyesebben kezelik a gazdaközönségnek ezt a rendkívül fontos ügyét. Ugyanis ezentul minden községet kerületekre osztanak s tömegesebb sertésmegbetegedések esetében is legfőbbek csak azt a kerületet veszik zár alá, a melyekben legalább huszont sertésmegbetegedés fordul elő. A míg a megbetegedések száma egy-egy kerületben ezt a számot el nem éri, addig csak a fertőzött udvar kerül zár alá.

A gypsyjuárok várható javulása. A londoni gypsyjuaukczió lefolyása meglehetősen kedvező kilátásokkal biztat az árak javulására nézve. Szakkörökben megelégedéssel állapítják meg ugyanis, hogy nemcsak a kereslet élénk, hanem az aukczió látogatottsága is igen erős. Főleg Amerika részéről mutatkozik nagyarányú érdeklődés, de a német nyersgyapju kereskedelméről most szintén fokozott érdeklődés tapasztalható, mert az árak alakulása Németországban ugyancsak szilárdabb. Igaz ugyan, hogy a német rendelések még nem tulságos jelentőségűek, de pár hét óta fonalakban már

élénkebb forgalom mutatkozik. Az osztrák és a magyar piacokon szintén javulás észlelhető, itt azonban leginkább katonaposztófajták iránt mutatkozik érdeklődés.

Magyar Általános Hitelbank gypsyjuárverései. Az idei gypsyjuárverések második sorozata f. hó 8-án indult meg a rendes vevőközönség jelenlétében és elegendő jó hangulat mellett. Az érdeklődés főleg hosszú erős fésűsgyapju felé terelődött, melyeknek legnagyobb része a juliusi áralapon kelt el. Ezzel szemben a szövetségyapjuk egyáltalán nem találtak érdeklődésre és csekély kivétellel eladatlanok maradtak. A kiállított 3168 zsákból elkelt 1800. A budapesti gypsyjuárverések második sorozatának 9-iki záró üse a 8-án létesült áralapon bonyolódott le. Báránygyapjuk, főleg közepminőségűek iránt fokozott érdeklődés mutatkozott. A kiállított 2576 zsákból 1400 kelt el.

Országos baromfikiállítás. A szegedvidéki baromfi- és házinyultenyésztők egyesülete november 9-11. napjain Ujzegezen a Vigadó összes fedett helyiségében országos baromfi, galamb és házinyultenyésztést rendez a földművelésügyi miniszter, Szeged város és a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete anyagi támogatása és Teleki Józsefné grófné és Liphay Frigyesné báróné védősége mellett. A kiállításra vonatkozó bejelentő ívet már a legközelebbi napokban szétküldik az ország összes tenyésztőinek és fölvilágosítással szívesen szolgál az egyesület elnöke: bátyjai Holtzer Aladár és a titkár: Balás Károly vágóhídi felügyelő.

Tenyészbaromfiváros Aradon. Az Arad megyei Gazdasági Egyesület a magyar királyi gazdasági felügyelőséggel karöltve október 22-én tartja Aradon XI. tenyészbaromfivásárját. A bejelentési íveket a gazdasági egyesület titkári hivatala kívánatra bárkinek szívesen küld.

A „Columbia“ postagalamb sportegyesület a Sarajevo—Pétervárad vonalon Dunaföldvár—Budapest között az őszi gyakorlatot október hó 9-én kezdi meg és az október 26-án megtartandó dunaföldvári versenyyel fejezi be. Az egyesület vezetősége a Budafokról 9-étől, Érd 11-én, Ercsi 14-én, Adony 17-én, Dudapentele 22-én, Dunaföldvár 26-ig szereplő feleresztési napokat a T. Vadászközönség szíves figyelmébe ajánlja és kéri, hogy ezen közérdekű szolgáló gyakorlatot vegye oltalmába azért, hogy óvja meg a lövések ellen a szolgálatban levő postagalambokat.

Kertészeti és méhészeti tanfolyamot rendeznek a gödöllői állami kertészsegéd és méhészképző iskolában. Az egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezűen megírt kéréseket a három éves tanfolyamra a fölvétel iránt október 20-ig kell a földművelésügyi miniszterhez benyújtani. A feltételek megtudhatók az iskola vezetőségénél Gödöllőn.

A belfogyasztásra rendelt takarmány- és trágyaneműek szállítási díjkedvezményei. Az OMGE és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége több országos jellegű kereskedelmi és ipari érdekképviseleti testülettel, nevezetesen: a Magyar Fővárosi Malomegyesülettel, a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesületével, Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületével, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesüléssel, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával és a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezettel karöltve meg a folyó év elején azt a kérelmet intézték a kereskedelmi kormányhoz, hogy a belföldön fogyasztásra kerülő leghasználatosabb takarmány- és trágyaneműekre egyfelől az állattenyésztés, másfelől a mezőgazdasági iparok kívánatos fejlesztése érdekében bizonyos szállítási díjkedvezéseket engedelmessen. Az egész gazdasági érdekelttség teljes egyhangúsággal megszövegezett kérelmére most érkezett le az OMGE-hez a kereskedelmi miniszter útján a kormány válasza. A kereskedelmi miniszter leiratában utalva arra, hogy a m. kir. államvasutak vonalain a legfőbb gazdasági cikket amugy is díjszabási vagy hirdelési uton fennálló díjkedvezmény mellett szállítják és kiemelve az államvasuti bevételek rendkívül kedvezőtlen alakulását, a gazdasági érdekképviseletek kérelmét elutasította. A miniszter elutasító határozatát a gazdák nagy meglepetéssel fogadták és a továbbiak felől az OMGE legközelebbi ülésén határoznak.

Az állatbetegségek összegezése 1913 október 5-én.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapothoz képest		kevesebb	
	közésg	udvar	közésg	udvar	közésg	udvar
Lépfene	174	194	—	—	32	33
Veszétség	158	160	—	—	17	17
Takonykór	38	43	—	—	7	7
Ragadós szájj- és körmofájás	207	1420	33	299	—	—
Juhhimlő	31	51	4	4	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	5	15	—	—	3	9
Rühkór	102	165	—	—	11	4
Bivalyvész	38	75	—	—	4	22
Sertésorbáncz	512	1388	—	—	45	118
Sertésvész	834	3706	—	—	51	303

Vásári tudósítások

Budapesti vágómarhavasár.

Hivatalos jelentés. 1913. okt. 9.

Főlhajtás és árak:	I.	II.	III.
198 Bika	74-92 (104)	52-72	—
5-6 Magyar hizott ökör	96-104 (108)	74-94	58-72
6-23 Tarka hizott ökör	98-110 (114)	76-96	58-74
— Magyar legelőmarha	76-88	(—)	54-74
38 Boszniai ökör	—	(—)	(—)
458 Magyar tehen	—	(—)	52-86
455 Tarka tehen	—	(—)	52-92 (94)
182 Bivaly	—	(—)	34-66
34 Növendékmarha	—	(—)	40-70

Eladatlan 10.
A felhajtás 1200 darabban kisebb mint az előző héten. Irányzat lanya, az árak általában 2-3 K-val emelkedtek.

Budapesti szurómarhavasár.

Hivatalos jelentés. 1912. szept. 30.

Főlhajtás és árak:	I.	II.	III.
530 Magyar 610 borju	124-182(134-144)	112-122	—
1 Magyar 610 borju	—	148-	(—)
— Galiziai borju	—	(—)	(—)
— Öltöt báránypárja	—	(—)	(—)
20 Rugott borju	60-108	(—)	(—)
— Öltöt báránypárja	—	(—)	(—)
— Öltöt gödölje	—	(—)	(—)
4 Eladatlan	—	(—)	(—)

Irányzat lanya, az árak 6-8 fillérrel emelkedtek.

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizománys, VIII., Népszínház-utoza 22. Eredeti tudósítás 1913. okt. 8.

Ár élőszúlyban 4% engedmény.

Vészen átment	60-100 kg. fill.	110-114
—	100-120	114-112
—	120-160	112-110
—	160-200	110-106
Vészen át nem ment	60-100	90-92
—	100-120	92-94
—	120-160	94-96
—	160-200	96-100

Közbányai sertésvásár.

Eredeti tudósítás 1913. okt. 8

A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz, párja 400 kilón feltül K

Öreg közép, párja 300-340 kg. 126

B) Magyar fiatal nehéz, párja 320 kg. 130-132

Fiatl közép, párja 251-320 kg. —

Fiatl könnyű —

Sertéselészám:

Volt készletben	okt.	6-án 37147
Főlhajtás	—	7-n 33
Elszállítás	—	7-én 229
Maradt készlet	—	8-ra 369.1

Bécsi marhavasár.

1913. okt. 6.

Főlhajtás összesen	3971
Minőség szerint:	
Hízómarha	2990
Legelőmarha	—
Kiosontozni való	981
Származás szerint:	
Magyar	2915
Galicz., bukov.	131
Egyéb vidékről	925
Nemek szerint:	
Ökör	2212
Bika	893
Tehen	672
Bivaly	194

Arak 100 kg. élőszúlyért fogy. adó nélkül

	I.	II.	III.
Magyar hizott ökör	91-97 (98-110)	80-90	68-78
Galiziai hizott ökör	94-110	(—)	82-92
Tarka hizott ökör	108-118 (119-126)	94-106	84-92
Bika	78-88 (90-100)	72-76	64-70
Hizott tehen	88-102	(—)	78-86
Legelőmarha	(—)	(—)	74-82
Kiosontozni való	(—)	(—)	32-74
Bivaly	54-64	(—)	(—)
Konzerváru	(—)	(—)	(—)

Felhajtás 532 darabban nagyobb a multkorinál. Árak változatlanok. Irányzat élénk.

Bécsi sertésvásár.

Hivatalos jelentés. 1912. okt. 7

Bejelentetett a vásárra	21988
Főlhajtás: Zsirtés	12376
Stüld	8107
Magyarországból	16596
Galizsiából	3183
Osztrák tartományokból	604

Összesen: 20483

Árak:			
Magyar I. minőségű sertés	110-113	(—)	
Magyar közép sertés	108-114	(—)	
Magyar öreg sertés	104-108	(—)	
Könnnyű és szedett sertés	104-108	(—)	
Stüld	108-140	(142)	

Irányzat igen lanya.

Vásári jelentés: Budapest, 1913. évi október hó 9-én tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom élénk.

Jegyzetett jobb minőségű lovakból:	Fel-hajtás	Eladatott	Árak kor.-ban
a) háts	53	16	80 400
b) könnyebb kocsiló (junker stb.)	50	17	250 600
c) nehezebb kocsiló (hintós)	30	6	500 650
d) ás kocsiló (nehéz nyugoti faj)	30	28	320 100.0
e) könnyű	200	50	180 340

II. Közép minőségű lovakból:

a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	30	69	114 260
b) könnyebb félék (parasztló stb.)	93	67	42 140

III. Alarendelt minőségű lovakból.

	340	307	34 70
--	-----	-----	-------

Összesen 928 560

1. Székesfővárosi vágóra vásároltatott 186 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott 13 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott. — 4. Ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott. — 5. Takonykór miatt a gypmesterhez küldetett — drb.

1913. okt. 8.

Hús és hústermékek: Marhahús: helyb. Ia hát. 1.64-1.84 K, eleje 1.32-1.44 K, IIa hátulja 1.12-1.60 K, eleje 0.96-1.28 K, vidéki Ia hátulja 1.00-1.20 K, eleje 0.84-1.00 K, IIa hátulja 0.70-0.98 K, eleje 0.70-0.80 K kg.-kint.
Müvendékmárhahús: I. osztályu (peosenyehusok) 1.60-2.00 K II. oszt. (leveshús) 1.20-1.60 K kg.-kint.
Borjúhúsok: élött, bőrb., helyb. 1.60-1.80 K, vidéki 1.50-1.60 K, Ia hátulja 2.00-2.20 K, eleje 1.50-1.60 K, IIa hátulja 0.60-0.80 K, eleje 0.00-0.00 K kg.-kint.
Juhhúsok: élött, nyuzott helyb. Ia 1.12-1.32 K, élött, nyuzott helyb. IIa 1.08-1.12 K, Bárány élött, bőrb. Ia 0.00-0.00 K, IIa 1.00-1.20 K, egészben, bőr nélkül 0.00-0.00 K kg.-kint.
Sertéshúsok: szalonnával, helyb. Ia 1.36-1.40 K, szalonnával helyb. IIa 1.30-1.34 K, szalonnával vidéki Ia 1.16-1.20 K, szalonnával, vidéki IIa 0.00-0.00 K, szalonna nélkül, helyb. Ia 1.44-1.46 K, szalonna nélkül, helyb. IIa 1.36-1.40 K, szalonna nélkül, vidéki Ia 0.00-0.00 K, szalonna nélkül, vidéki IIa 0.00-0.00 K, friss karaj 0.00-0.00 K, sonka nyers, helyb. hátsó

1.52-1.60 K, mellő 1.44-1.48 K, vidéki hátsó 0.00-0.00 K, mellő 0.00-0.00 K szalonna olvasztani való 1.32-1.40 K, sózott 1.36-1.40 K, pörkölt 1.44-1.52 K, füstölt 1.48-1.52 K, paprikás 1.44-1.52 K, hárj 1.54-1.60 K, zsír helyb. 1.52-1.58 K, vidéki 0.00-0.00 K, szalámi magyar új 0.00-0.00 K, nyári 1.28-2.00 K kg.-kint.
Baromfi: Élő: csirke rántani való 1.80-2.40 K, sütni való hazai Ia 3.20-4.80 K, IIa 2.60-2.80 K, káppan hizott 0.00-0.00 K, sovány 4.00-4.00 K, fiatal ruca 0.00-0.00 K, hizott 4.50-6.00 K, sovány 3.20-4.40 K, liba, fiatal 0.00-0.00 K, lnd, hizott 10.00-18.00 K, sovány 5.00-7.00 K, pulyka, újdonság 5.00-8.00 K, hizott 0.00-0.00 K, sovány 0.00-0.00 K páronként, házinyul 0.00-0.00 darabonként.
Tisztított: csirke Ia 1.30-1.80 K, IIa 0.60-1.20 K, jércze Ia 2.00-3.00 K, IIa 1.20-1.80 K, tyuk Ia 2.00-3.50 K, IIa 1.00-1.60 K, káppan, helyb. 0.00-0.00 K, ruca, újdonság 0.00-0.00 K, hizott 3.00-4.40 K, sovány 1.60-2.00 K, liba, újdonság 0.00-0.00 K, lnd, hizott 1.40-2.40 K, pulyka, újdonság 0.00-0.00 K, hizott 0.00-0.00 K db.-kint

Vad és vadhus: szarvas, egészben 0.90-0.90 K, őz, egészben 1.20-1.40 K, vaddisznó, egészben 0.70-0.80 K, dámvad egészben 0.00-0.00 K, nyul, nagy 3.20-3.40 K, vadulud 0.00-0.00 K, vadruca 0.00-0.00 K, fázán 0.00-0.00 K, fogoly 0.50-0.70 K, szalonna, erdei 0.00-0.00 K kg.-kint.
Tej és tejtermékek: Tej, teljes -28-28 K, lefölözött 0.00-0.00 K, tejszín, habnak 1.40-1.40 K, főzése -28-28 K, tejfel -80-80 K, vaj szövetek centrif. tea-vaj 2.40-2.80 K, köptől 1.80-2.10 K, főző darabos 1.80-2.10 K, juh-vaj 0.00-0.00 K, tehénturó Ia -20-24 K, IIa -12-18 K, juh turó Ia 0.00-0.00 K, IIa - - - - - K, lptól turó 1.30-1.40 K kg.-kint.
Tojás: friss tojás, teatojás - - - - - K, főző - - - - - K, alföldi 000.00-000.00 K, erdélyi 108.-110.- K, meszes - - - - - K.

Laptulajdonos: ORDÓDY LÁSZLÓ.
Felalás főszerkesztő: BUZZI F. GÉZA.

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.
Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, hova. Includes routes to Délelőtt and Délután.

A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra
Érvényes 1913. október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, honnar. Includes routes from Délelőtt and Délután.

A vonatok indulása Budapest nyugati p.-u.-ról
Érvényes 1913. október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, hova. Includes routes to Délelőtt and Délután.

A vonatok érkezése Budapest nyugati p. u.-ra
Érvényes 1913. október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, honnan. Includes routes from Délelőtt and Délután.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról
délután

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, hova. Includes routes to Délelőtt and Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra
délután

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, honnar. Includes routes from Délelőtt and Délután.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről
délután

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, hova. Includes routes to Délelőtt and Délután.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe
délután

Table with columns: vonal-szám, óra, perc, vonat neve, honnan. Includes routes from Délelőtt and Délután.

1) December 15-től bezárólag február 28-ig közlekedik.
2) Nagykátától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.
3) Március 1-től közlekedik. Azonkívül Budapest keleti p. u.-ról Budapest-Kelenföldig február 2-től április 25-ig minden hétfőn, csütörtökön és szombaton a wien-budapest-tirol-rivierai expresszvonat hálókocsijával is közlekedik.
4) Csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.
5) Csak hétköznapokon közlekedik.

1) Csak vasárnapról hétfőre hajló éjjelen közlekedik.
2) Fiumétől Adony-Pusztaszabolcsig csak március 1-től közlekedik.
3) Budapest-Kelenföldtől Budapest keleti p. u.-ig február 7-től április 29-ig minden hétfőn, szerdán és szombaton a rivieratirol-wien-budapesti expresszvonat hálókocsiját is továbbítja.
4) Minden vasárnap és kettős ünnep második napján közlekedik.
5) December 15-től bezárólag február 28-ig közlekedik.
6) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
7) Csak hétfőn és ünnep utáni köznapokon közlekedik.
8) Csak hétköznapokon közlekedik.

1) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
2) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
3) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapokon közlekedik.
4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
2) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
3) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

Szereti ön az állatait?

Ha igen, úgy kérjen bővebb ismertetést a törv. védett

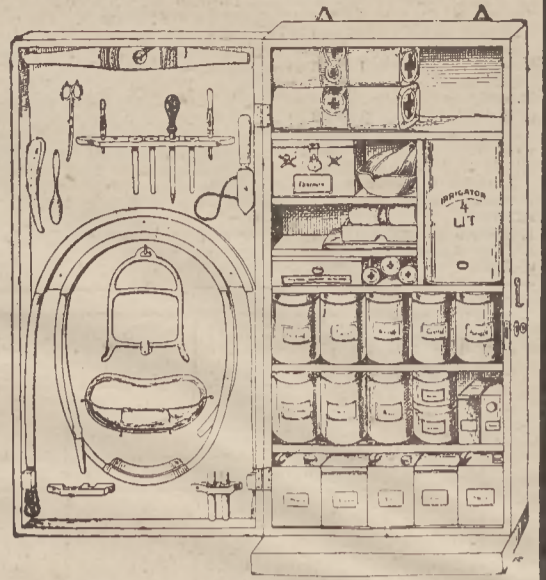
„GETRA” állatmentő-szekrény-

ről. — A törv. védett „GETRA” állat-mentő-szekrény felszerelése magába foglalja mindazon műszereket, kötszereket és gyógyszereket, melyekkel szerencsétlenül járt vagy hirtelen megbetegedett állatainkon az állatorvos megérkezéig segíthetünk.

Bővebb ismertetést ingyen küld

főh. udv. szállító cég

Geittner és Rausch BUDAPEST,
VI., Andrassy-ut 18 A.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, VIII., József-utca 15.**

BUDAPEST

Népszínház-u. 22.

TELEFON:

József 22-41.

Sertésenyésztők és serfészizlalok!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

Francia bulldog

denevérifüti fiatal szuka, champion származású, Corvinus Kennel tenyésztése, eladó 600 K-ért. Felvilágosítással szolgál a „Gazdasági Lapok” szerkesztő-ége.

Fajbaromfi-telep Húgyagon, Nógrád megye. Nagytestű magyar fajtyukok tenyésztése. Keltető-tojások árai: ipolyvölgyi kendermagos darabja 50 fillér, 50 darab 20 korona; 1911., teljesen kifejlett, ivarérett tenyészállatok darabja 8 kor. Rázásmentes ingyen csomagolás.

Két eladó birtok

Zala megyében. Az egyik 30 percznyire a vasútállomástól, a másik gyorsvonati állomás mellett fekszik. Mindkettő 1000-1000 hold kiterjedésű. Czim a kiadóhivatalában.

Ügynökök kizárva.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alapított 1900-ban. ♦ Igazgatóság Budapesten. **VIII., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.**

Folyó év november hó 1-től saját székházába a Kálvin-térre helyezték át. Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módzatok szerint előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletféléslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyen működő képviselőkhöz közvetlenül. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,527.980.—

Tartalékok 3,857.603.—

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett

tűzkárokból 10,740.000.—

jégkárokból 5,042.000.—

Biztosított érték tűzben 1912. évben 860,000.000.—

jégben 1912. évben 68,000.000.—

Élettízlet állománya 15,240 0/0.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS”

Országos Központi Segélyező Társulat útján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót készséggel küld bármelyik is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

lehet beszerezni kifogástalan minőségű

NAGYENYED-en Gyümölcsfaalanyokat

Alsófehérm. Gyümölcs és Sétányfákat

Sima gyökeres és oltott **SZŐLÖVESSZÖKET.**

Arjegyzéket ingyen küldenek.

FISCHER és Tszai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

Tulajdonosok: ifj. AMBROSI M. és Fischer L. örökössei.

H I R D E T N I

P É N Z T J E L E N T

BÁRMILYEN HIRDETÉST ELVÁLLAL A

GAZDASÁGI LAPOK

KIADÓHIVATALA

HIRDETÉSEKHEZ REKLÁMBRAJZOKAT

INGYEN KÉSZIT A KIADÓHIVATAL